

Pealinna Teataja

Ilmub iga kolmapäeva ja laupäeva hommikul

TOIMETUS JA TALITUS: Tallinnas, Harju tän. nr. 45.
Avatud kl. 9-st kuni kl. 2-ni p. l. Telefon 427-50.
Väljaandja: Tallinna Majaomanikkude Selts. Töökoja
telefon 450-67.

TELLIMISE HIND:
Tallinna Majaomanikkude Seltsi liikmeile:
1 aastaks 3 kr., 1/2 aastaks 1.60 kr., 3 kuuks 0.90 kr.,
1 kuuks 0.35 krooni koos postikuludega.

Teistele tellijatele:
1 aastaks 4.50 kr., 1/2 aastaks 2.50 kr., 3 kuuks 1.35 kr.,
1 kuuks 0.50 kr. koos postikuludega.
Kuulutused: kuulutusküljel 5 s., teksti ees 8 s., tekstis
10 senti mm veeru lauses.

Nr. 48 (515)

Laupäeval, 25. juunil 1938.

6. aastakäik

Kolm päewa suurpidustusi

16.000 kaitseliitlaste paraad Vabadusväljakul. 17.000 lauljat laululaval ja 70.000 pealtvaatajat wabaõhu-etendusel ja ilutulestikul

Meil on jaanud fawaks, et iga wiie aasta järgi tuleb meie pealinna foku laulurahwas, et pühitseb ainulaadset juurjündmust — üldlaulupidu. Need laulupeod peefafje iga aasta jaanipäeval ja langewad foku Eesti wabariigi wiisaastafuga — seega juubeli-aastaga. Särgmine üldlaulupidu peefafje wiie aasta pärast, millal pühitjeme omariikluse 25. aastapäewa. Nii kujunewad meie üldlaulupeod ka üldrahwuslikeks suurpidustusteks.

des, waid kes walmis on õige torra ja wabaduse eest wõrd walama ja oma riigi ja rahwa huwifid kaitsma, jättes oma elu, oma terwist, oma warandust. Meie, eestlased, ei ole kunagi olnud nende rahwaste hulgas, kes oleksid wabatahtlikult oma õigusi käest ära anda tahtnud ja hea meelega oma pead ülekohu ja ebaõiguse ette kummandanud. Meie oleme niifaua, kui meie ajalooft jeda teame, iffa oma õiguse eest wäljas olnud, oleme walmis ol-

Laulupeoft osawõtfjate rongkäit moodub auhilaliste tribüünist Wabadusväljakul

ei faha ühegi rahwa käest midagi ära fiftuma hafata, waid meie oleme walmis wiimse werefilgani oma riiki ja fema piire kaitsma. Ja olgugi, et oleme wäike rahwas, kuid moraalne jõud

õiguse kaitsmaks wäljaastumise eest on meil juur. Meie oleme sõjariistus rahwas ja meie ei farda kedagi oma õiguse juures.

(Särg 3. lf.)

Tapeete

Fr. Martinson

uudismustreid moodsaimas valikus parimaist wabrikuist soowitab

Tallinn, Tartu mnt 1, kõnetr. 314-00

Kolm päewa feftnud ja täna lõppem 11. üldlaulupidu, mis langes foku wabariigi 20. aastapäewaga, kujunes ulatuslikumaks jenipeefuist. Reforde jaamutafi lauljate arwus, fuulajastonnas ja kõigis feifis awalduis. Pidulikuist aitas weelgi tõsta feifisme lähema naaberriigi lauljate ja efindajate efamõft meie suurpidustufift.

Kõilaliste faabumine algas juba feifipäewa õõfi wastu kolmapäewa ja hommikuist oli pealinn tulwil rõõmja-ilmega laulupeofõilalifi. Viifus rahwusrõiwais ja wormimüftes pidulifi igast kodumaa nurgast. Sellele kõigele andis ligi effekti pealinna uus — wärskestwärwitud ilme.

Pidustufes algafid õieft juba kolmapäewa õhtul, millal staadionil peefi

Eesti-Ungari jalgpalli-maawõiflus.

Wõiffluse wõifis Ungari tulemusjega 3:2. Teifft Eesti-Ungari jalgpalli-maawõifflust oli tulnud jälgima umbes 8000 pealtwaatajaf. Meie rahwusmeeskonna hüilgaw mäng tegi fogu wõiffluse nauditawaks, kuigi wõifflus lõppes Ungari — Euroopa parima jalgpallimaa wõiduga.

Pidustufte üheks juurimaks punktiks kujunes neljapäewa hommikul toimunud kaitseliidu suurparaad, millest wõifis ofa

16.000 kaitseliitlast.

Paraad oli juur ja wägew. Erilist fähelepanu kõifid kodufütreid, noorkot-fad ja naistodufaitse liitmed. Seeford olid kõif osawõtfjad wormiriietufes, mis omapoolseft aitas tõsta suurparaadi mõjuft.

Säpseft kell 9.45 feafafid janjaarid president R. Päffi tulekust. Peale terwitust afus president kõne-pulfi ja ütles:

„Kaitseliitlased ja lugupeetud foda-nikud! Ainult need rahwad funda-wad ifeseiswaid riike luua, findlat forda maksma panna ja fultfuurift faafamõjutafud olla, kes austawad õi-gust, kes õigust ei austa üksnes sõna-

nud oma õigusi fangefaelselt kaitsma ja wahel ülejõu käiwates wõifflustes wõidelnud ja wõiftnud.

Sa kui me nüüd kui rahwas oleme sõjariistad käfte wõiftnud, siis kõigepealt jelleks, et oma werega ja oma pare-mate poegade ohwrittega loodud Eesti riiki kaitsa iga pealetungi wastu. Meie

Maalritöötuba

U. SIRKA

Uus tän. 28, tel. 467-24

Teeb igasuguseid maalritõid

Majaomanikud!

Andke pühkmevedu F-ma „Sanitase”

kätte, meie poolt tasuta kasutamiseks kaanega tsink-plekk pühkmenõu. Kuu tasu 1.50 s. alates. Tellimistega palume pöörata igal ärilpäeval kl. 9-3. PÄRNU MNT. 6-35. (Urta majas) Telefon 449-17

VESIVARUSTUS
KESKKUTE
PUMBAD

SUURIM ERIALA
MATERJALIDE
L A D U

A. Tõnisson & Ko

TALLINN — RÜÜTLI 28/30
TELEFON 416-00

KÜLASTAGE MEIE ÄSJAAVATUD
VÄLJAPANEKUTE RUUMI!

Ratolikuusu nunnad abistavad haava tuld hiina sõdureid ühes raudteejaamas Chantung'i raudteel.

Suویتamine kasukas

Kiri Pärnust

Kui mitte just päris kasukas, siis vähemalt kampsun peab sul olema jalgas, kui tahad suvitajana nina toast välja pista. Sa vihmavarigi, sest jalgas päris tihti, vahel päeva läbi... Puhuvad winged sügistuuled, nagu septembris või oktoobris. Päike näitab oma nägu õige häbelikult, ja see sunnib vähemalt päeva tatta ahju kütma. Pärnu suvitavad wabandavad nagu jõudlaselt, et ilmad on nii halvad.

Ametlikult öeldakse praegu Pärnus suvitajaid olevat tuhanda ümber, kuid nende arvu võiks pidada kümme korda vähemaks, kuna ja ise kust ei käi ja ka teistel pole selleks lusti. Waid pühapäeva õhtul, mil ilm oli piisalt soojem, jaalis mööda supelustanawat enam noorrahvast, kuid neist oli domineeriv osa päriselanikke.

Pargikontsertidel lõdiseb tuulajaid waid poolteiselajaja ümber. Tulevad nähtavasti ainult need, kellel muusikaharrastus on juurdunud õige sügavale.

Endastmõistefawalt on jupelrand

praegu tühi kui pühitub. Ka haigutavad tühjusest Pärnu nooblid jumelataalid. Weidi rohkem elavust näib olewat uues „Orandi“ kohvikus ja „Endlas“, sest need on tavaliselt mererannast ja seal ei häiri külalisi tuule wingu mine afna taga. Sa hinnadki tundu madalalt, kui mitte nii „joolastena“ kui esinduslokaalis.

Kahju on neist ilustest partideist, millel ei näi olevat lõppu. Kahju ka neist waiksest, alati pühitud puistest, kus praegu teegi ei jaluta. Pärnu on nende forrashoiuts kulutanud juuri summasid, kuid päitest sinna tuua, see ei seisa linnawalitsuse wõimuses.

Nii on möödunud esimesed päewad puhkusest, mis varsti lõpeb. Nii mõnelegi teeb muret see, et pool suve on juba möödumas ja pole saanud veel wõtta ainustki päitejwanni. Sinna tagasi tulles pole uhteldada pruunistunud nahaga ega suweeiklustega, mida puhkusele sõites loodeti.

Nii et suvitajailgi pole praegu terge...

—ar.

Jaanipäewakombeid wanarahwa juures

Wanasti oli jaanipäewal suur tähtsus meie esivanemate töös ja elus.

Jaanipäew oli nagu tšekpunkt, mis tõmbas ferawa piiri kewade ja suwe wahel. Aegagi jaotati ennejaani- ja pealejaani-ajaks. Samuti oli lugu tõõdejaotusega. Oli töid, mis pidi tingimata tehtama enne jaanipäewa. Näiteks forjati enne jaani rohku, nii inimestele kui loomadele.

Hoolas perenaine kogus enne jaanipäewa wõid, mida jällegi peeti rohuts. Ka jaanawihad pidi tingimata walmistatama enne jaani, muidu wõis jaada jaunas nahahaiguli.

Tähtsam kui jaanipäew ise oli jaanilaupäew. Sel päewal lõpetati warakult töö ja tuldi koju sauna.

Saunas wiheldi hooliga. Pärast sauna wifati jaanawihit weite. Kui wihit põhja majus, siis ei näinud wistaja enam järgmist jaanipäewa, tõujis see aga wee peale, oli kindel, et wistaja elas

weel järgmisel jaanipäewal. Ka fari loomad aeti jaanilaupäewa õhtul warakult koju, et jaan „piima ära ei wõtaks“ ja anti neile warsteid heinu ette, et loomad oleksid siis järgmise jaanipäewani termed.

Kuna fariloomad jaaniõöl hoiti kodu lähedal laudas, kartes nõidust, jaadeti hobused jaaniõöl messja ja hoiti seal õistefule lähedal, et hobused oleksid suwel termed, ja et peletada ära hunte, et need suwel loomadele liiga ei teeks.

Ka arwati, et jaaniõöl on palju kurje waine liitw. Kurjade waimude peletamiseks ja headele waimudele ohwerdamiseks tehti jaanituld. See on wana komme, mis oli põhjamaa rahwastel. Eestis oli see komme juba ammu enne ristiusu tulekut. Kelle auks ennemuistsed eestlased suwist pöörpäewa pühitsetid, on tead mafa.

Jaanituli tehti harilikult mõne kõrgema koha peale. Selleks pandi kõrge latil õjaks põlema wana rattarumm, mille jisse oli pandud jüüteaineid. Wantrirattast tehti tuld sellepärast, et siis hobustel oleks hea õnn. Oli moes, et iga jaanitulele tulija kõi kaasa mõne wana wantriratta wõi rattafüki ja wistas selle jaanitulle.

Wahel pandi ka kõrge latil õja tühi tõrwatunn põlema. See on wististi hilisem mood. Ka tehti jaanituld puistpuudest, millede wahel topiti fadaid, et kanepil oleks hästi kuiv.

Peremees wiis hobused kolm korda ümber jaanitule, misjuguine toiming peremehele töös õnne ja abi pidi tooma.

Oli moes, et jaanitule ümber jõodi ja joodi. Hilisemal ajal perenaine lootas ifegi walge lina jaanitule lähedale maha ja pani toidu peale. Kõit jõõ, mis jaanitule alla toodi, pidi ära jõõdama, wõi kui ära jõõda ei jõutud, siis koertele antama wõi maha maeatama, muidu wõis juhtuda õnnetus. Jaanitule ääres jookendati selga, et selg ruffilõikuse ajal ei jääks haigeks. Jaanitulele wistati ka wanad wiisid, see pidi hoidma wistajat kurja filma eest.

Jaanitulele pidi minema igaüks, kui mõnes talus jaanituld ei tehtud wõi teegi sealt ka naabrite jaanitulele ei tulnud, siis kanti jaaniõöl sinna tallu kõikjugu risu, kusjuures kandjad laulid:

Ruffis karmu karuäär,
Odras õjasa ohakaid,
Sinis rohkest rattarida.

Nooremad inimesed jaanitule ümber tantsisid, hüppasid ja laulsid. Hüpati tulest üle. Kes hästi hüppas, see pidi saama sel aastal mehele wõi wõtma naise. Ei puudunud ka wana armas mäng „nufujoosmine“.

Jaanitulel oldi jenikaua, kui tuli täiesti kustunud, muidu arwati, et sinna tuleb wanafuri raha kulwatama. Jaaniõhtul wõeti ette ferwe rida

nõidusi. Et jaaniõöl olid nõiad liitw, pidi iga peremees olema walwel, et mõni nõid tema maa peale ei tuleks nõiduma. Hoolas peremees ei maganud, waid käis ferwe õõ õja ümber talu piiride ja waafas, et teegi ei tule tahju tegema. Kurja wõltimeise pisteti puustõjad põldude ümber, ka tehti mõnes kohas tuleõõfed ümber wiija. Suits pidi wiija hoidma italduse eest ja kaotama umbrohu wiijast.

Kui mõnele ligimele kuri film tahju tegi, see pidi minema jaanipäewa hommikul wana koke une pealt küla ristteele ja seal liima joolama, siis kaotafid kurjad filmad falle tahjutegemise wõimu ja kõit hädad pöördujio kurja filma omanikule tagasi.

Kes tahtis ferweks aastaks ilusaks ja ferweks jääda, see pidi jaanipäewa hommikul enne päikese tõuju ujuma minema ja ujuma kolm korda jões, siis kadusid pahed ja haigused. Seda pidi ka tegema jalaja, et teisel ei näeks. Ka aitas Jaanipäewa hommikul fastega näo pesemine.

Nõidumise otstarbel mindi jalaja naabri põllule ja seoti walge lina järele rippuma. Linasse kogunenud faste pigistati hiljem wälja ja anti loomadele juua, et loomad sel aastal oleksid termed. Selle talu loomad aga, kust põldudest fastet õnnestus koguda, pidi jääma haigeks.

Jaaniõöl wiidi ka jalaja sõpradele fasti. Nimelt pidi iga peigmees jaaniõöl oma pruudile jalaja faste wiima. Seda tehti nii, et kellelgi sellest aimu ei olnud, ja peideti fastestestse ifegi kinte pruudi jaoks. Kui talus juhtus olema Jaani-nimelisi ifituid, siis seoti nad jalaja järgi tulba fulge ega lastud enne lahti, kui seotu lubas wabastajale wiina osta.

Ka linde pandi jaanipäewal tähele. Kui jaanipäewal kogu kuffus, siis tuli joe sügis ja lühike ning paljas talw. Kui kogu enne jaani tuffumise järele jättis, oli oodata warajast sügist.

Korteriküsimus ja siserändamine Saksamaal

Wabad korterid puuduvad

Suurenem nõudmine tõõju järgi jeab Saksa linnad ja omad alihused pidewalt suurenewate küsimuste lahendamise ette. Avalike ülesannete täitmine nõuab ka tõõjoudude reguleerimist, tõõjoudude paigutamist nõuawaisse kohtadesse. Tõõpuuduse wastu wõitlemisel on mindud avalike tõõdega niifaugele, et mõnel pool fuffatse tõõliste puudust ja neid tuleb paigutada ühest kohast teise. Tõõpuudus on kohati kaotatud, kuna kohati on jäänud tõõtute arm wäikeseks. Kus weel leidub wäikesi gruppe tõõta tõõliji, seal jõlkub see sellest, et need tõõta tõõlijad oma ringkonnas tõõd ei leia ja mitmesuguseil põhjustil oma jenseist kodudest ei taha wõi ei saa lahutada ja jeeaga neid tõõturu reguleerimisel arwestada ei saa.

Tõõta tõõliste ümberpaigutamisega on Saksa siserändamine wiimasel aastal tõõtnud sellise ulatuse, et jeda wõib pidada selle nähte kõrgpunktiks. Seatawad juure- ja ärarändamispaigad paisfawad statistikast eriti filma. Need paigad meelitawad oma kõrgemate palgade ja paremate teenistustingimustega. Raskest on tekinud olund eriti neis omawalitsustes, kus tõõliste juurele juurewõoluse jeltjib weel tugev elanikkude loomulik juurefajw.

Peab tähendama, et fuigi ka wäljandrändamine linnadest on tõõdlemisi juur ja maal mõnes omawalitsuses eriti filmatorkaw, pole siiski forterite jätt fuigi nimetamiswäärne. Onuks see juurem, wõinuks kohtadesse, kus fefikwad forterite jäägid, juhtida need inimesed, keda tõõde juures ei saa farwitada, nagu näiteks pensionärid. Sellele mõttele tulid maja- ja frundiomanikud Baadenis, Württembergis, Reini ja Maini jõe piirkonnas, Saksis, õjalt Sileesias ja Ida-Preisimaal, kus olid tekinud wäikesed forterite jäägid. Asja jeltgimiseks forraldati ankest, milles nõuti andmeid ka forterite üürhindade

kohta, ja tulemused tehti teafawaks asjasthurwitatuile. Anteedi järgi on wabaforterite üürid juuremalt jaolt jellised, et need laiemale farwitajaskonnale on wastuwõtmatus. Weel jeltus anteedi tulemusist, et wabade forterite jätt pole diefi nimetamiswäärne. Baadeni 14 linna kohta registreeeriti kõigest 59 waba wäikeforterit, Sakfamaal 46 kohas 81, Brandenburgis 40 kohas 418 forterit, millises arwus wõib olla ümmarguselt 200 wäikeforterit, kuna ülejäänud olid juured ja fefimised forterid.

Kõigest sellest jeltgub, et wabade forterite jäägist ei wõi olla jufftu Sakfamaa üheski õjas ja ka neis õjis, kus forteripuudust fuffatse kõige wähem, on fiiski wabade forterite arm alla farwilikku normi. Wõimalus forterikriisi lahendamise atfjiooni teostamiseks laiemas ulatuses üürnikkude ümberpaigutamisega ei saa jeeaga fuffa kõnesse. Korteripuuduse tõõrdamise ainufefeks wõimalufeks on ehitusfegewule elustamine.

Üldfajuliku ehitusfjondi ajufamine Soomes.

Turu linnawolikogu ofustas moodustada erilise üldfajuliku ehitusfjondi. Wastaw fjondi põhimäärus kinnitati linnawolikogu poolt. Fjondi laefuwad linna wahendusel omakodude ehitamiseks wäljastatud riiklikud ehituslaenu ja riigist selleks saadawad erilised laenu. Riikliku ehituslaenu andmine läheb kõit fjondi kätte. Fjondi ülesandeks on üldfajuliku ehitusfegewule eest hoolitsemine. Fjond fawwab oma profenfifidelt ja wolikogu poolt eelarweforras selleks määratud summadest. Fjondist annab linn laenu üldfajulike ehitusfegewõtteile obligafjionide kindlustusel linnawolikogu poolt määratud piires. Linnawolikogu ofustate kohajelt wõib fjondi arwel omandada üldfajulikkude ehitusfegewõtte ofafahiti.

Kolm päewa...

(Algus 1. lk.)

Ja kui täna meie riigi 20. aastapäeva juurte pidustustele oleme kogu tulnud, siis jelleks, et kõigide ees tunnista ja näidata, et meie oleme waba ja iseenasti walitsew rahwas ja et meie oleme alati valmis jeda kõige talimat marandust, mis kodanikkudel on, — oma waba riigi taitsma ja oma waba riigi eest wälja astuma kuni wiimse wõrerefilgani.

Presidendi kõnele järgnes defilee, mis kestis poolteist tundi. Sellele järgnes presidendi esfordeerimine kaitseliidu mootortatturite poolt Kadrioru losji. Säärane talituswiis oli esmaltõrune ja paelus tuhandete pealtwaatajate tähelepanu.

Maewalt olid jõudnud kaitseliitlased walguda gruppides laiali, kui ilmusid orkestrite jaatel esimesed laulukoored. Kogunemine kestis kaua aega. Kella poole üheks olid kõik kohal. Lauljaid wõis arvata 16.000 ümber.

Aufalaliste tribüüni wastu olid ajetatud wäliskoored. Siin lehwisid Soome, Läti, Rootsi, Leedu, Norra ja Poola lipud. Maafondade koored olid paigutatud tähestiku järjekorras.

Kell üks saabus president R. Päts, jaadetuna sõjawägede ülemjuhatajast ja peaminister R. Cēpalust. Presiden-

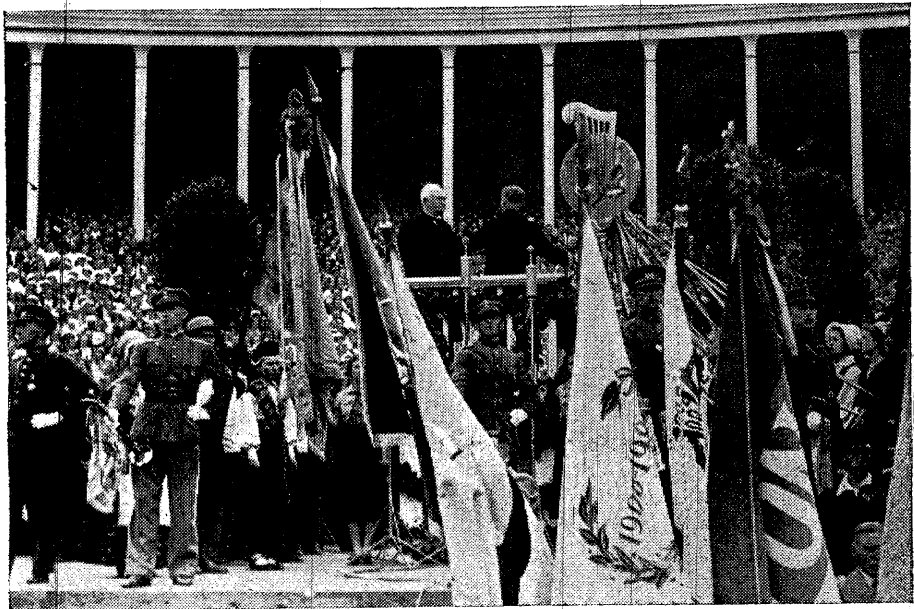
tiit firew rongkäit; nägusid rahwa- rõiwad segunewad korrapärase wõr- miriitustega. Peab üttema, et seekord oli eriti rõhtu pandud ühtlasele wõr- mile. Paljud naistoorid tandsid walget riieft, ilustatud riisile ja teiste wõr- wiliste lihanditega.

Tallinna kõõlismuusika ühingul oli lipuasjistikentideks neli linistes kõõr- tes meest, kes tandsid õlal juuri waja- raid.

Lehwitatakse lippe ja wiijatatakse lilli.

Narwa maantee ääri palistab küm- neid tuhandeid pealtwaatajaid. Rong- käigu möödumisel algawad spontaan- sed rõõmuhõisket, heijatatakse müste, lehwitatakse lippe ja atendest wiijatatakse lilli. See on pilt, millist ei näe sageli meie rahwa põhjamaise mentaliteedi juures. Lauljad wastawad omapoolset naeratusega ja lipukeste lehwitamisega. Mõned koored isegi laulawad. Suurte owassioonide ajalijets jaamad wälis- koored, kes paiguti külmatatse üle lil- ledega. Kuid lilli jattub ka meie oma kooredele. Nii möödub koor-koorile umbes poolteist tundi.

Kella neljaks on wiidud lõpule laul- jate paigutamine lawale. Algab inim- masside kogunemine. Peagi on täide- tud

President R. Päts awamas laulupidu.

ti termitas Lauljate liidu esimees J. Aamit.

President, tõusnud platši keskele ase- tatud kõnetoolile, pöördus lauljate ja mängijate poole kõneldes järg- miste sõnadega:

„Tere laulurahwas! Ei saa nüüd walt olla, kui meie emafene Eesti pü- hitseb oma 20-dat sünnipäewa. Meie austame oma wanemaid, pakume neile tähtsatets päwadeks kõite, mis on kõi- ge armjam ja kallim. Ja mis on eesti rahwale kallim kui jüdamest tulew laul ja mäng. See laul ja mäng on meid kaswatanud wabadusele ja see on meie rahwastunnet tõstnud. Laul ja mäng on esimest korda teatavaks teinud, et meie ei ole kihelfondadesse jagunenud rahwatillud, waid oleme üks eesti rah- was. Laulupidud on meid ühete rah- waks kogu julatanud, laulupidudega oleme oma wõitlusteks jõudu kogunud ja laulupidudega tahame oma waba- riigi ta tähtsamatel päwadel terwi- tada ja rõõmu funda sellest, et meie wõime nüüd kui waba rahwas ise oma pidusid korraldada. Ei tarwitse meil nüüd kedagi oma laulupidudeks lasta lauljaid wälja walida, waid laulame nüüd jüdamest, lauluga tänu tuues meie riigile ja rahwale.“

Peale presidendi kõnet algas lauljate defilee, mis oli pidustuste kõige huwi- tawam osa.

Kõige ees oli juur 11. üldlaulupeo mäti, mida tandsid rahwariides mees- laulja, jaadetuna 12. rahwariides tü- farlapjeft, kes esindasid 11 maakonda ja Wälis-Eestit. Sellele järgnes Lauljate liidu lipp ja kōhe nende järgi meie esimestest laulupidudest osa wõtnud lauljad. Meid on arwult 25, kelle rin- da ehivad peagu kõitide laulupidude märgid. Sellele järgneb kilomeetreib

36.000 isteplatši.

Väbi müüdi 40.000 piletit, millele li- jandus meel juur arm priipääsmeid. Arwatatse, et peale 16.000 laulja oli wäljafut umbes 50.000 pealtfuulajat.

Kiiduawalduste jaatel ajub kõnetooli president R. Päts. Ta peab järgmise awafōne:

„Lugupeetud laulurahwas, kõrgesti austatud piduwõõrad! Kui täna üle maa kōkfutogunenud rahwas meele tulefab neid aegu, mis meie 20 aastat tagasi läbi elafime, siis wist küll pal- jud peamad tunnistama, et meie oleme nagu ime läbi kõite jeda, millega meie nüüd teiste rahwaste keskel seisame, kätte jõudnud wõita. Ratskõmmend aastat tagasi, kui juur maailmasõda oli lõppenud,

üle meie maa käisid kōhe juurrahwa waenuwantri lained.

Kumbki neist kōhest ei mõelnud sel- lele, et siin midagi elada lasta, waid igailis weerefas oma waenuwantri üle meie inimeste elawate fehade ja üle meie maa selleks, et siin oma wõimu maksma panna ja siin juurriigina meie maa ja rahwa üle walitseda. Palju ei olnud siis meie keskel neid, kes usufisid imesle, et meie jelle waenuwantri alt weel omal jõul terwete liikmetega ja elujõulistena wälja tuleme, waid meie inimestes wõttis maad juba kartlit meeleolu ja uff nagu haffas kaduma jellesse, kas juudame ja kas wõime, ning kas meil on ta farwilifil määral julgust end taitsma ja oma riikliffu ijeisewust üles ehitama haffa.

Ratskõmmend aastat jellest edasi jōu- des wõime nüüd tunnistada, et see moment oli meie rahwa poolt õigelt tabatud: meie ei lõõnud kartma usus oma rahwa wõimele ja jōu jisse ning jelle

tagajärjel meie jōime pusti kui wõite- taim, sirutatud päifele ja walguje poole.

Ja jee taim on nüüd 20 aasta jōofut tõusnud juureks, elawaks meisaks täis elu, täis rõõmu, täis jõudu.

(Kiiduawaldused.) Kui meie nüüd kōgu- oma 20 a. ijeisewuse olemasolu meele tulefame, siis ei ole meil teist paremat ühendajat olnud, kui jeda on meie rah- wa üldine laulupidu, mis on olnud meie rahwa kōffulitjaks, meie rahwale elujōu andjaks, ta waimustajaks, õhu- tajaks ja kaajaatjaks kõiti rastufi wõita. Meie tänane kōffutulef on täis hõistamist, täis rõõmu ja jõudu, mis wõib tunnistada jeda, et 20 aastat ole- me teinud fulufat tōōd — meie oleme juurtes rastufes üles ehitanud ja ülal pidanud oma wabariigi, oleme jelle wabariigi üles ehitanud, lugu- peetud fuulajad, ka oma hingedes. (Ki- duawaldused.) Meil on nüüd julgust ja jõudu minna wastu uufele aastatū- netele ja aastajadadele, jett oleme oma rastemad ajad üle elanud. Ja kui meie siin kōos oleme oma rahwa juurel pi- dupäewal, siis arwan ma, et meie kōit oma hinges tunneme jūgarwalt rõõmu jellest, et meie rahwas 20 aastat on wõinud rahulifult tōōd teha ja areneda.

Suur ja jūgam tänufundus jellele, kelle kõrge hōole all rahwad elawad, täidab meie hingesid täna ja meie oma hingedes kummardame jelle kõrge wõi- mu alla, kelle poolt nii sõbralik ja hea jaatus on meile 20 aasta jōofut ojas jaanud. (Kiiduawaldused.) Meie ei too aga ainult tänu, waid

meie hingi täidab ka juur rõõm jelle üle, et meil ei ole enam tarwis teiste kōest kōjida, mida peame oma laulupidudel laulma

ja mida tegema, waid meie oleme nüüd 20 aasta jōofut näidanud, et meie kõiti ülesandeid, mis meie riigil täita on, nii kultuurilifi, majandusliffe kui ka riikliffe, juudame ja wõime omal jõul arendada ja korraldada.

Eesti rahwas on poliitilifelt ja kul- tuurilifelt elaw rahwas igas mõttes. Meie saame neist üldistest kōoswiibi- mistest oma laulupidude näol uut jōu- du ja julgust, et minna igailis oma kodudesse ja ehitada edasi oma elus üht riiki ja rahwast, korraldada jeda elu ja aidata oma rahwast parema tulewiku poole.

Oleme 20 aasta jōofut palju tōōd teinud, aga ma tulefan praegu meele, lugupeetud pidurahwas, et mis ka meie kōit oleme jorda jaafnud.

Siiski juured ülesanded jēijawad meil weel ees:

meie peame oma rahwast arendama ja täiendama, et ta wõits wäärifalt tōō- tada teiste rahwaste kōrwal. Selleks on meil palju julgust, palju jõudu ja pūsimust tarwis. Täna siin oma ühi- jets lauluks, oma ühijets muusikaks kōffu fulles, mida olete korraldanud nii filmapaistwalt juurewiilijelift, wōi- me õelda jeda, et meie maa uuele õn- nele wastu jammub, et meie maal fār- fab uus loofusrifas elu. Soowin teile, awades jeda laulupidu, et kōit, mis teie siin teete, jūnniis hingi kōffulufata- walt, ja et leiats aset sõbralik kōostōō ja arusaamine, mille tulemufets on rõõm ja õnn, mis on kōigilft teistest rõõmudest palju kõrgem, fugewam ja juurem.“ (Kiiduawaldused.)

Liidu abiesimees A. Oinas andis presidendile üle kullast laulupeomārgi ja nahkkoifes laulupeotawa. EMO nais- lauljate poolt anti presidendile kimp punaseid roose.

Presidendi kõne järele kōlas wōi- mas ühishümn. Hünni ajal fajas Lasnamäelt 21 katurpauku. 11. üld- laulupidu oli alanud.

Sellele järgnes wõimas laulupidu kooredele, mis waltas mifu fundi. Publit jalgis laule juure tähelepane- liffufega ja elas jōojalt kaaja, mis wäljendus mitme laulu kordamife nõudmifes ja autorite wäljafutjes.

Saaram ilufulesfit.

Asna juure hilinemisega algas õh- tul laululawal wabaduufendus. Effe tanti H. Wisnapuu „Maa wabaduse eest.“ Efendus õnnestus kōigiti hāsti ja jāttis hea mulje. Kōhe efenduse lõppe- des algas Lasnamäe weerul ilufules-

fit, mida jalgis kōugelt üle 70.000 pealtmaataja. Säärast rahwafogu pole meil jeni weel nähtud. Ilufulesfit ei jäänud oma ulatufelt palju maha Wa- baduspäewal toimunust ja paffus eriti naudingut prowintsi rahwale.

Umbes kell pool kaks algas rahwa- masside laialimalgumine. Tihe inim- meri täitis terwe Kadrioru ja Narwa maantee. Rahwariides lauljad kogune- sid gruppidesse, laulsid ja tegid ring- mänge Kadrioru mererannal ja par- gis. Elaw liiflemine ja ülew meeleolu ei waibunud kōgu õöl.

Saanipäew algas

üliõpilasorganisafjioonide termitus- rongkäiguga presidendi losji effe, kus neid termitas president R. Pāts.

Kell 12 päewal algas Kadrioru sta- anionil wõimlemife ja

rahwatantsude pidustus.

Seda oli fulnud waatama staadionil harwanāhtaw hull pealtwaatajaid — eesofas peaminister R. Cēpalu, jō- jawāgede ülemjuhataja kindral J. Lai- doneri, paljude mōitfite, diplomaa- tide ja nende pereliwadadega. Kōffu oli pealtwaatajaid üle 10.000. Õnnestu- nud effefanded wōefi wastu wāga jōojalt. Eesti rahwatantsijate kōrwal efinesid ka soome ja rootsi tantsijad, kes jaid juure menu ofalijets. Meie efine- jaift jai juurema poolehoiu ofalijets Tallinna Wõimlemife Insfituudi mees- rühma rafenduswõimlemine. Pidus- tufed awas peaminister R. Cēpalu.

Kell 4 p. l. järgnes laulupeo teine päew.

7-palline loodefuul ja waid 14 fraadi jōoja olid lauluwäljale jūisti weel jūut- nud meelitada 20.000 inimest — isegi waatamata jellele, et Pirita feel lained kippufid priffima üle faldakiwide. Ef- tetannete nauufimifelt jellife külma ja fuule juures jai maewalt juttu olla.

Eristi külmatarfit nāis olewat efimeje platši publit, kuna siin olid pingid täiesti hōredalt täidetud.

Eilne kōnfert algas puhkpilliorkest- rife effefandega. Oli loomulif muidugi, et siin „Tuljat“ tuli kordamifele. Sama populaarne aga kui „Tuljat“ nāib ole- waf ka Simmi „Mulgimaale“, mis tanti effe meeskoorilt autori juhafufel. Koor polnud kiffi enne lawalt lahtumift kordama ka Ernejatja „Haffame mehed minema“.

Kolmas päew algas täna samuti kell 4 p. l. Tänafe fama moodustawad eri- jefakooride ja wälismaa efenduskoorede effefanded.

Goodne, päifejapaisteline ilm tagab head kordaminefut ka laulupeo wiima- jele päewale.

Anekdoote kunstirahvast

Teatrikooli eksamilt.

Teatavasti hiljuti toimusid sisse- astumiseksamid meie esimesse teatri- kooli. Eksami kohaks oli Konservatoorium. Sisse astuda soowijaid oli hāsti palju, aga ekamineerijaid samuti, kõrwuti Schmidt ja Sepaga. Kooli astuda soowijaid lasti ka improweiseida: anti teema — ja muudkui teeskle selle järele mangu.

Ühele noormehele anti improvisatsiooni teemaks: „Kujutlege, et teie jalgratas prae- gu warastati, mida te teeksite?“

Noormees otsekohe jookseb akna juure, awab selle ja mõirgab Vabadusplatsi suu- nas: „Võtke jalgrattawaras kinnil!“

Paar tundi läheb mööda. Konservatoo- riumis ebatavaline hüid on kah unustatud. Seal pistab pea teatrirahva saali Konservatoo- riumi inspektor Vaks ja lausub: „Kaks jalgrastast on juba tagasi toodud...“

Riigi Kunsttööstuskooli direktor ja poolakad.

Ühel päewal saabuswad Riigi Kunst- tööstuskooli kaks kikkishabemega ja kon- gisninadega hārrat ning tellivad seitsme- harulise küünlajala — kirikusse.

Direktor Kuusik, lahkus ise, wõtab telli- muse wastu. Tellijate wälimuse järele ot- sustades — need on juudid. Ka kasutawad ju juudid oma templeis seitsmejalgseid lūhtreid.

See järeldus tehtud, küsib nüüd hārra direktor:

„Kuhu suwatsete lasta saata küünlajala, kas samasse kooli lähedasse sünagoogi?“

„Mis sünagoogi!“ ehmuwad wõõrad. Selgub, et nad on katoliiklased hoopiski — ja poolakad! Ka katoliiklastel on seitsme- jalgne küünlajalg.

Kui kauaks?

„Kas te garanteerite absoluufset jar- najust?“ kübib Anu fotograafik.

„Absoluufset“, mõõnab pilfnit.

„Aga kui kauaks?“

Raadio

Pühapäeval, 26. juunil. 8.00 äratusmäng. Võimlemine. 8.20 põllumajanduslik loeng. Põllutöökoja kultuurtehnika ja maa-möödu talituse juhataja ins. E. Pajuste: Maa kuivendustöödest. 8.40 põllumajanduslikud teated. 8.45 hommikukontsert. 9.55 Tallinn ja Türi: Jumalateenistus Pühavaimu kirikust. Op. T. Tallmeister. 10.00 Tartu: Jumalateenistus Pauluse kirikust. Op. H. Haamer. 12.00 Smetana helitööd. 12.35 Rännud laia maailma. 13.00—14.00 lõunamuusika. 18.55 teated ja reklaam. 19.00 mandoliinimuusika. Kirilovi kvintett. 19.30 lugemistund. Hugo Laur loeb Alphonse Daudet' lühijutte. 20.00 vana tantsumuusika. 20.30 Valged ööd sõnas ja muusikas. Deklamatsioon — Helle Raa. 21.00 õige aeg. Teated. 21.05 ajaviitekontsert. RR orkester. 22.15 moodne tantsumuusika „Estonia“ suveaiast — John Pori orkester. 22.55 õige aeg. Päevauudised ja sporditeated.

Tapeeti & seinapappi

ostate kõigesoodsamalt
Konst. Brandes'i
tapeedi kauplusest
26 Tallinnas, Tartu mnt. 26
Kõntr. 304-54. Asut. 1910. a.
Äri avatud kella 9—5

Müük suurel ja väikesel arvul

Esmaspäeval, 27. juunil. 7.00 äratusmäng. Võimlemine. 7.20 päevauudised. 7.25 hommikukontsert. 8.15 hommikupalvus

Jaani kirikust — kand. mag. L. Teder. 8.35 Tallinn ja Türi: Turuteated. 18.55 teated ja reklaam. 19.00 Mendelssohn. 19.30 kodanliku ohukaitse kümminut. 19.40 RR direktor ins. Fr. Olbrei raadiovestlus. 20.00 operetimuusika. RR orkester. 20.40 päevauudised. 21.00 õige aeg. Teated. 21.10 tenor Beniamino Gigli laulab. 21.30 Türi: Perenaistele. Hilda Ottenson: Marjade ja puuvilja alalhoidu tähtsusest. Tallinn ja Tartu: Heliplaate. 21.50 õhumuusika. Corsotrio. 22.55 õige aeg. Päevauudised ja sporditeated.

Lõbus lugu.

leidis ajel Tšehhoslovakkias, Eudeedi-maafonna omavalitsuste valimisel. Väikestes Turmueli alevis, Marienbadi lähedal, mõistles faks nimekirja. Genleini rahvussofialistide ja juufide nimefiri. Selles alevis elab ainult 26 hääleõiguslikku juufi, kuid nende nimekirja poolt anti 44 häält ja valitsus õjufus juuf Doffor.

Anekdoote kunstirahvast.

Asja avatud sihtkapitali kevadnäituse eeltööd Kunstihoones on täies hoos. Skulptor F. Sannamees ise, narts käes, käib ühe skulptuurtöö aluse juurest teise juure ja nühib tolmuplekke maha.
„Kas sa seda teenija-tööd kah pead tegema?“ küsib üks pealtvaatajaid.
„Pole parata. Olen näituse žürii liige...“
Nii siis — žürii liikmeil lasub ka tööde ja raamide tolmust puhastamine!

Samal näitusel üks prof. Melniku töö, lamav naisekuju, tuleb meele kuidagi prof. Starkopfi töid.

„Mis küll Melnik ütles, kui keegi arvustajaist lausuks, et ta on Starkopfi mõju all?“ küsib keegi.

Üks arvustaja lausub: „Peaks kirjutama meelega, et see Starkopfi töö ei näita varemate tööde taset...“

Nii on kunstirahvas omavahel väga terav arvustaja.

Väljaandja Tallinna Majaomanikkude Selts.

Vastutav peatoimetaja R. Wiederfeldt

Tallinna Majaomanikkude Pank Ü/P

Harju t. 45 (Vabadusväljaku nurgal)

Välisraha, seifid

laenud, hoisusummad

Linnamaksude ja tulumaksu vastuvõtmine

Ühistegelik
kindlustusselts

EEKS-MAJA

Tule- elu- ja teised kindlustused

Vabadusväljak 10
Telef. 478-08

Värvid, värnits, lakid

Tapeedid

Seinapapid, pintsliid ning igasug. maalritarbed ostate soodsamalt

Reker

Om. Kallas Tallinn, Veneturg, 3. Tel. 314-77
Omaibuste jaama juures

Ehitusettevõtte

„EHTUS-KOOPERATIIV“

Lai t. 46 Tel. 474-33
(Büroo av. kl. 8-18)

Teostab

majade pisi- ja suuri, välis-, sise- ja igasuguseid (maalri, potisepa j. t.)

KIIRREMONT

Püstitab ehitusi oma kui ka tööandja materjalist
Plaapid ja eelarved

Tööde headuse eest vastutus ka peale tööde lõplikku üleandmist ja arvete maksmist

Plekitööstus I. HAITOV

Tallinn, S. Pääsukese 3 Tel. 305-39

Katuste katmine ja parandus.

Soodsad maksutingimused

Vihmaveetorud, rennid, korstnakaped plekkahjude, igasugused pleki- ja vase-tööd.

Katusetõrvavabrik

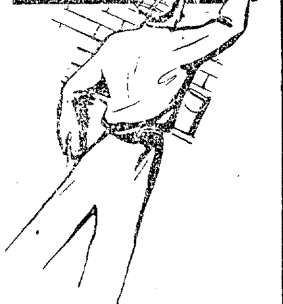
„Eestitõrv“

müüb lakk-okaspuu katusetõrva, mis näitustel hinnatud kuldaurahaga. Meie tõrv ei jookse maha katuselt kuuma ilmaga ega pleegi päikese käes, ka talvel külmaga ei pragune ega kisu lõhki pappi oma sitkuse tõttu. Kauba eest vastutus. Asjatundjate juhatusel teem uusi katuseid, tõrvame ja parandame. Maksu tingimused soodsad. Müüriwahe 29, telef. 464-62.

härrale ära anda, vabaneb 27. skp., näha iga päev. Villardi 15—5. Vaja mitetusitsetajat meesterahvast

kortrikaaslaseks. Omaette tuba. Näha p. kl. 7 õht. Oskari 75—8, küsida majahoidjalt. 2 tuba, köök,

UUS MAJA
Estonia pst. 25
Tel. 46139

Bingley plekk
Ehitustalad
Krohvivõrgud

Hambaarst

Marta Poljak

Hamba- ja suuhaigused, kunsthambad.

Uus t. 20, telef. 441-73. Vastuvõtmine kella 10—1 ja 1/2—7.

Majaomanikkude Seltsi liikmetele vastuvõtmine alandatud tariifiga.

esik, 2. kord, elekter, vesi, kloset korteris, üldvann, keskküte, üür 40 krooni.

Korteripakkumised

Rulkoviuse 18—6. Tuba köögiga, III kord. Elekter, vesi ja kloset kort., üldvann.

Seebi 3—1. Tuba, köök ja esik, I kord. Elekter ja vesi kort., kloset kojäs.

Tina 16—1. 3 tuba, köök ja esik, II kord. Elekter, vesi ja kloset kort., 55 kr. Väikesele perekonnale.

Surma läbi lahkunud seltsiliiget

Aleks. Taumi't

mälestab vaikselt leinas

Tall. Majaoman. Selts

Veerenni 22—8. Suurus 4 ruuts. Tuba, köök on väike, I kord. Elekter, vesi ja kloset kojäs.

Tartu m. 29—1. Mööbl. tuba välja üürida kahele

korralikule noormehele.

Kuu 4—1. Intell. noormehele ära anda möbl. tuba uues majas. Hind 17 kr.

Sõja 11-a—4. Väheste mööbliga tuba intellig.